

2023

VUOSIKERTOMUS

Pirkanmaan Osuuskauppa

SISÄLLYS

3 Vuoden 2022 tapahtumat maailmalla
heijastuivat vahvasti toimintaamme

ME OLEMME POK

5 Osuustoiminnalla on pitkä historia
6 Pirkanmaan Osuuskauppa lukuina

HALLINTO JA OSUUSTOIMINTA

9 Osuuskauppakin tarvitsee ketteryyttä
10 Päätöksenteko Osuuskaupassa
11 Vaikuttavia vuosikymmeniä ja strategista kyvykkyyttä
12 Hallinto ja osuustoiminta

VASTUULLISUUS

15 Osuuskauppa kulki omistajiensa rinnalla
16 Jätämme oman vastuullisuuskädenjälkemme yhdessä
asiakasomistajien kanssa

MEILLÄ ON POKKAA JA SYDÄNTÄ LUODA YHDESSÄ HELPOMPIA HETKIÄ JA HYVINVOINTIA. PAREMMIN JA YLIVERTAISESTI.

19 Meillä ruoka on keskiössä
20 Yhdessä kehittäminen on sydämenasia
22 Päivittäistavarakaupan uudistukset loivat helpompia hetkiä arkeen
24 Verkkokaupassa ja Prismoissa suunnattiin rohkeasti kohti uutta
26 Ravintoloissa ja liikenneasemilla syntyi paljon uusia kohtaamispaikkoja
28 Hallituksen toimintakertomus

MEILLÄ OLI POKKAA JA SYDÄNTÄ 2022

31 Uudistuimme pokalla ja sydämellä

Vuosikertomus 2022

Julkaisija: Pirkanmaan Osuuskauppa

Lempääläntie 21, 33820 Tampere

puh. 010 767 0010

Päätoimittaja: Viivi Pärssinen

Toimitus- ja taittotiimi: Viivi Pärssinen, Anna Harju,

Jenna Hristov ja Villivisio Oy

Kuvat: Reetta Muranen, Laura Tammisto,

Jukka Salminen ja Pasi Tiitola.

Painopaikka: PunaMusta Tampere

Toimintakertomuksessa esitetyt tilinpäätöstä

koskevat tiedot ovat vahvistamattomia (edustajisto).

RESEPTI

MITEN VOIMME AUTTAA
ASIAKASOMISTAJAAMME JA
TEHDÄ SIITÄ LIIKETOIMINTAA?

YKSILÖLLISYYS

DIGI JA TEKNIikka

GLOBAALI
HYPERKILPAILU

ILMASTONMUUTOS

KAUPUNGISTUMINEN

UUODEN 2022 TAPAHTUMAT MAAILMALLA HEIJASTUIVAT VAHVASTI TOIMINTAAMME

Valmistauduimme vuoden 2022 alussa paluuseen samanlaiseen maailmaan kuin ennen koronaa. Vanhaa turvallista maailmaa ei tullut. Tuli Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Se ravisutti elämän perusarvoja Euroopassa. Kaikki tämä heijastui myös meidän liiketoimintaamme. Marraskuussa vuonna 2022 inflaatio oli Suomessa yhdeksän prosenttia ja vuoden 2022 keskimääräinen inflaatiokin tammi-marraskuussa seitsemän prosenttia.

Pirkanmaan Osuuskaupan verollinen myynti nousi vuonna 2022 peräti 11 prosenttia eli 130 miljoonaa euroa ja kokonaismyynti oli 1,3 miljardia euroa. Liikenteen energioista tuli kasvua peräti 61 miljoonaa euroa, pääosin polttonesteiden inflaatiosta. Odotimme ruokakaupan toimialan volyymin olevan viime vuonna negatiivinen. Tämä toteutuikin, ruokamyyntiä siirtyi takaisin ravintoloihin. Kallistuneen ruoan seurauksena asiakkaan ruokaan käyttämä raha (keskiostos) pysyi samana, mutta edullisemmat ruoat painotuivat ruokakorissa. Osuuskaupamme päivittäistavarakauppa kasvoi viime vuonna kuusi prosenttia.

Haluan kiittää henkilökuntaamme vauhdikkaasta vuodesta. Joulumyyntimme oli ennätyksellinen joulukuisen Bonus tuplana -kampanjan vauhdittamana. Ravintolatoimialamme aloitti tulosparannuksen koronan aiheuttamasta toimialan lähes sulkemisesta. Koko vuoden operatiivinen tulos (ilman kertaeriä) oli hieman yli 24 miljoonaa euroa. Se mahdollisti tänäkin vuonna henkilökunnan hyvän palkitsemisen. Olette ansainneet isot kiitokset ja rahallisen muistamisen.

Kiitos upealle hallinnollemme hyvästä ja vuorovai-
kutteisesta yhteistyöstä vuosina 2007- 2023. Tämä vuosikatsaus tulee olemaan viimeisenä Pirkanmaan Osuuskaupassa. Avoimuus, tiedon jakaminen, selkeät tavoitteet ja katse tulevaisuuteen ovat lisääntyneet hallinnon yhteistyössä vuosien kuluessa. Minulle on ollut ilo käsitellä erilaisia asioita hallintomme kanssa.

Pirkanmaan Osuuskaupalla oli vuoden 2022 lopussa 213 784 asiakasomistajaa, kasvua oli 5 335. He ansaitsivat viime vuonna ennätyksellisen 42,9 miljoonan Bonuksen, jossa kasvua oli 7,3 miljoonaa euroa. Kiitän koko henkilökunnan puolesta asiakasomistajiamme Osuuskaupamme palveluiden käyttämisestä.

Timo Mäki-Ullakko

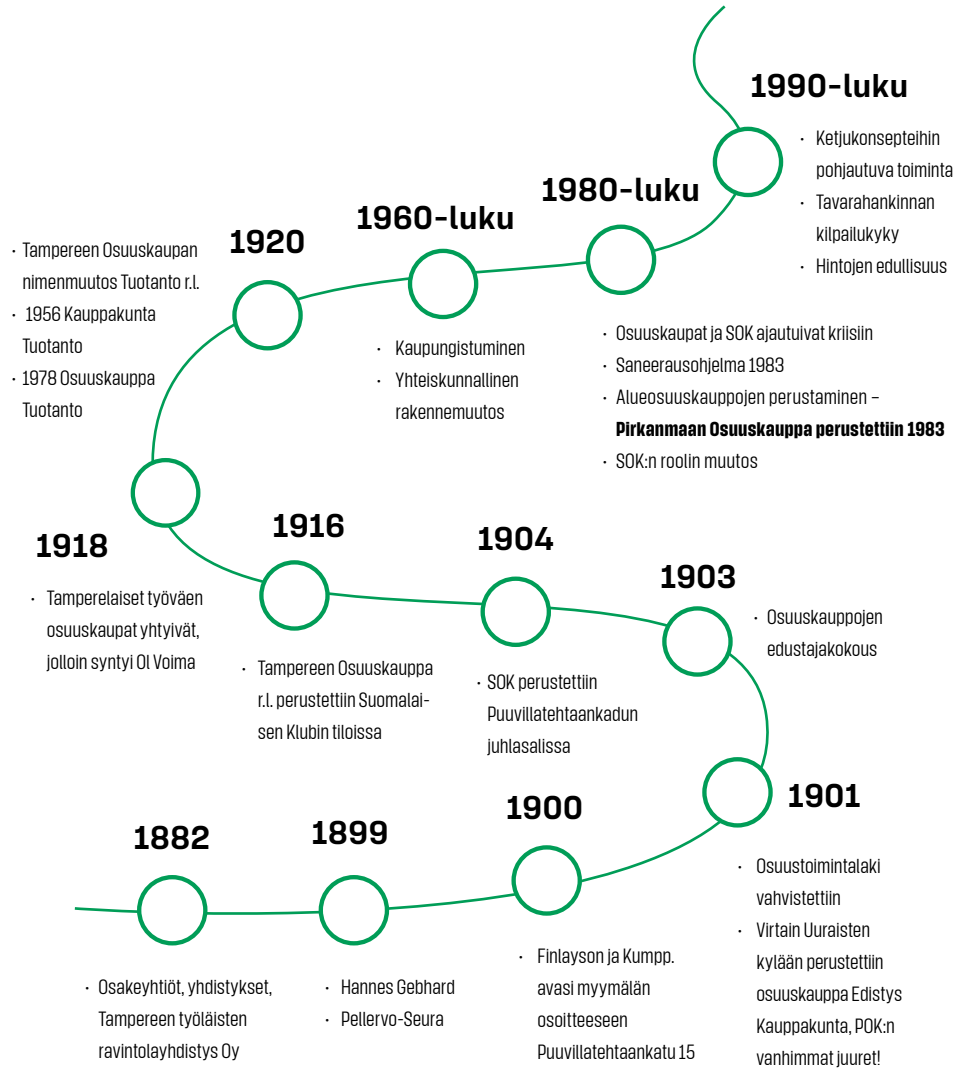
TIMO MÄKI-ULLAKKO
TOIMITUSJOHTAJA

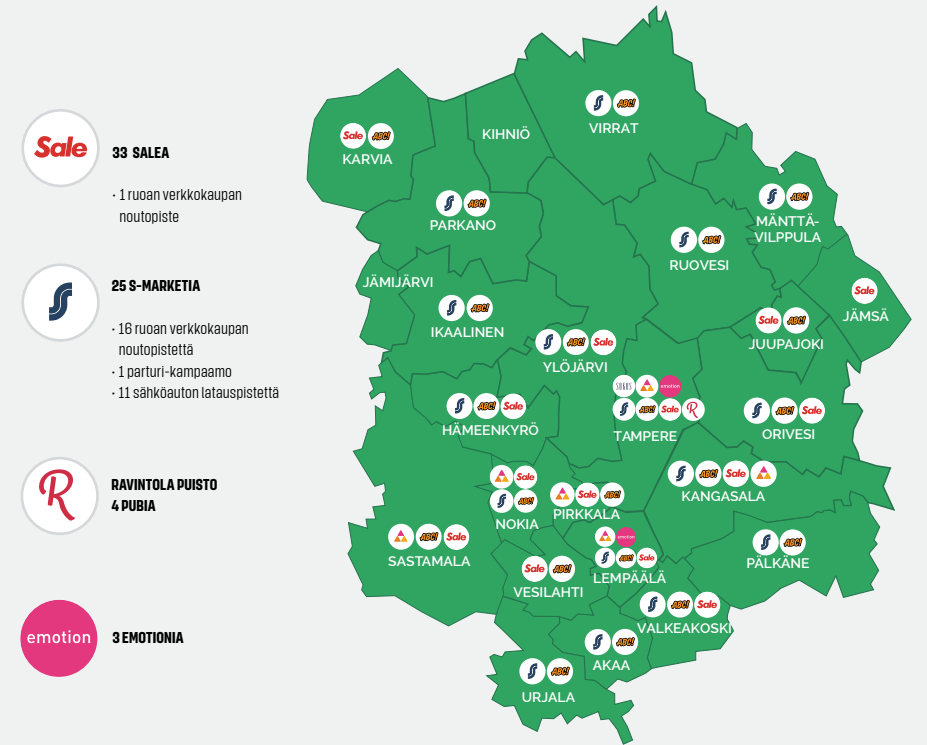

ME OLEMME POK

OSUUSTOIMINNALLA ON PITKÄ HISTORIA

TOIMIPAIKKAMME 2022

33 SALEA

- 1 ruoan verkkokaupan noutopiste

25 S-MARKETIA

- 16 ruoan verkkokaupan noutopistettä
- 1 parturi-kampaamo
- 11 sähköauton latauspistettä

RAVINTOLA PUISTO 4 PUBIA

3 EMOTIONIA

9 PRISMAA

- 2 Oksa-ravintolaa
- 5 Hesburgeria
- 2 Slippiweikot Miniä
- 1 Pizza & Buffa ja Presso
- 2 Ravintolakatua, Kalevassa ja Pirkkalassa
- 8 parturi-kampaamoja
- 9 ruoan verkkokaupan noutopistettä
- 8 sähköauton latauspistettä
- Kukittamo Kalevassa
- Asiakasomistajapalvelu- ja S-Pankki-piste
- sähköauton latauspiste

SOKOS TAMPERE

- Sokos Herkkä
- ruoan verkkokaupan noutopiste
- Sokos 4 -ravintolamaailmaa
- Bacaro Doppio
- Kukittamo
- Hyvä Olo -hoitolaja
- parturi-kampaamo
- Asiakasomistajapalvelu- ja S-Pankki-piste
- sähköauton latauspiste

6 LIIKKENEMYMÄLÄÄ

- 6 marketta
- 6 ravintolamaailmaa
- 4 CarWashia
- 6 sähköauton latauspistettä

3 LIIKKENEASEMAA

- Delijä Hesburger Viinikassa
- Hesburger Kalevassa
- Ravintola, Kotipizza, Kioski, CarWash ja sähköauton latauspiste Häijäässä

28 MUUTA ABC-ASEMAA

- 26 automaattiasemaa
- 2 venetankauspistettä
- 5 CarWashia
- 4 itsepalvelupesua

LÄMMITYSÖLJYPALVELU

PIRKANMAAN OSUUSKAUPPA LUKUINA

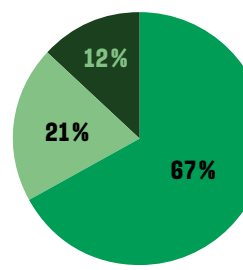
134,7 MILJ. €

PIRKANMAALAINEN
VERONMAKSAJA

Ympäristö- ja valmisteverot: 91,1 milj. €
· polttonestelden valmistevero 89,3 milj. €
· sähkövero 1,7 milj. €

Arvonlisä-, kiinteistö- ja tulovero: 15,5 milj. €
· arvontlisävero 9,6 milj. €
· kiinteistövero 1,5 milj. €
· yhteisöjen tulovero 4,4 milj. €

**Ennakonpidätykset ja
työnantajamaksut: 28,1 milj. €**
· tilittetyt ennakonpidätykset 13,0 milj. €
· eläkevakuutusmaksut 14,0 milj. €
· työnantajan sv-maksut 1,1 milj. €

114

TOIMIPAIKKAA

2021 | 111

1085,7 MILJ. €

LIKEVAIHTO

2021 | 981,4 milj. €
2020 | 924,9 milj. €
2019 | 907,8 milj. €
2018 | 910,5 milj. €

35,1 MILJ. €

TOIMINNAN TULOS

2021 | 30,0 milj. €
2020 | 15,5 milj. €
2019 | 18,8 milj. €
2018 | 26,0 milj. €

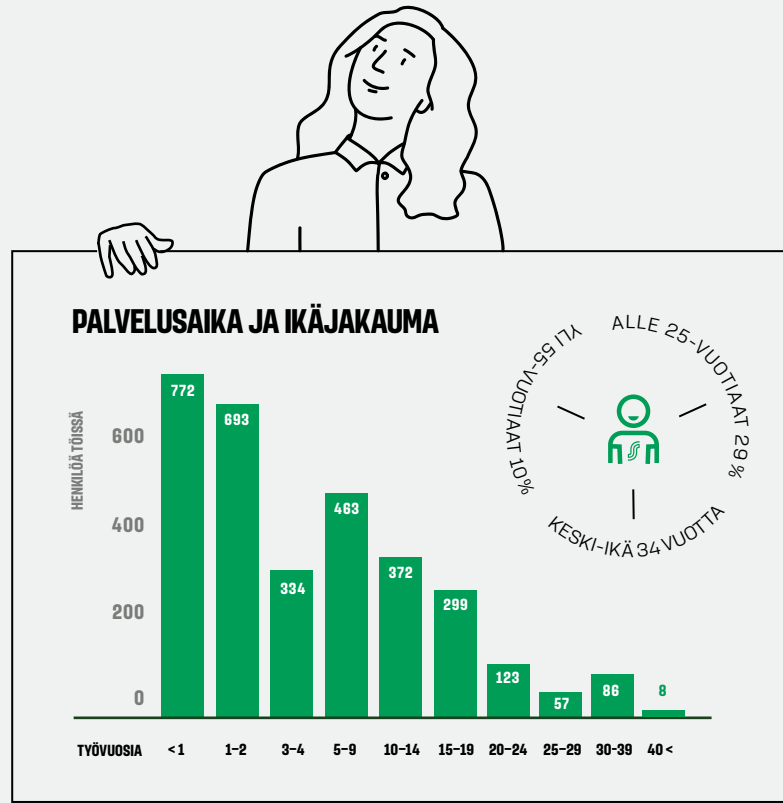
HENKILÖSTÖ

2104

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ *

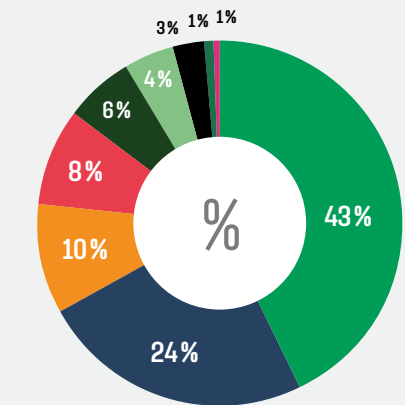
2021 | 2044
2020 | 1970
2019 | 1881
2018 | 2019

* kokoaikaisiksi
muutettuna

POKKILAISET KETJUITTAIN

Prisma	1373
S-market	777
ABC	316
Sale	269
Ravintolat	200
Tukitoiminnot	143
Sokos	85
S-pankki	28
Emotion	16

1292 uudelle työntekijällemme järjestettiin keskitetty perehdytys. 1374 pakkilaista osallistui koulutukseen tai valmennukseen (lisäksi yksittäisten henkilöiden omia koulutuksia).

Vuodelta 2022 pakkilaisille maksettiin 4,1 miljoonaa euroa kannuste- ja tulospalkkioina.

TYÖYHTEISÖTUTKIMUS (TYT)

AA+

TYT-luokitus

87,9 Vastausprosentti

76,2

TYT-indeksi

Edellinen tutkimus (2021) TYT-indeksi 74,7

Suomen innostavimmat työpaikat

ASIAKASOMISTAJAT

213 784

ASIAKASOMISTAJIEN MÄÄRÄ

2021 | 208 449
2020 | 207 435
2019 | 204 165
2018 | 201 730

42,9 MILJ. €

ASIAKASOMISTAJILLE
MAKSETUN BONUSSEN
MÄÄRÄ 2022

2021 | 35,6
2020 | 33,4
2019 | 31,4
2018 | 30,5

66,3

S-ETUKORTIN
NPS-TULOS*
POKIN OSALTA

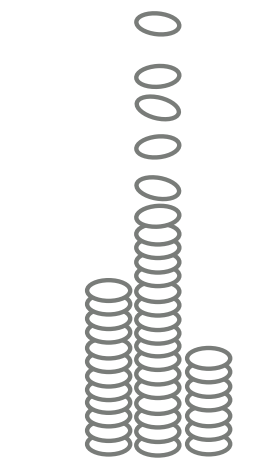
2021 | 66,4
2020 | 65,5

40+ PISTETTÄ
ERINOMAINEN

20-39 PISTETTÄ
HYVÄ

0-19 PISTETTÄ
TYYDYTTÄVÄ

0 TAI ALLE
HEIKKO

* NPS-tulos (Net Promoter Score) kertoo, mitä yrityksestä ajatellaan. Kuinka todennäköisesti suosittelet S-Etukorttia ystävällesi tai kollegallesi? Valtakunnallinen S-Etukortin NPS 2022 oli 66,2.

HALLINTO JA OSUUS- TOIMINTA

OSUUSKAUPPAKIN TARVITSEE KETTERYYTTÄ

Finnairin operatiivinen johtaja **Jaakko Schildt** liittyi Pirkanmaan Osuuskaupan hallitukseen vuonna 2022. Vaikka päivätyö on vaativaa ja vastuu laaja, istui POK-hallitustyö mielenkiintoon ja sopivasti kalenteriin.

POK:n näköalapaikka on tuntunut pirkkalaiselle antoisalta, vastaanotto lämpimältä ja toiminta dynaamiselta. Päivittäistavarakaupan on kuitenkin pysyttävä mukana muuttuvissa asiakastarpeissa.

ILMAN VASTUULLISUUTTA EI OLE MENESTYSTÄ

Jaakon kokemus suuren pörssiyhtiön johdosta on tuonut toivottua osaamista POK:n hallitukseen. Kun Jaakkoa pyydettiin päättäjäpaikalle, hänen ensimmäinen ajatuksensa oli: olisiko hänellä osuuskauppatoimintaan annettavaa. Hetken mietittyään hän löysi riittävästi yhtymäkohtia ja toisaalta uusia näkökulmia.

– Toimialan erilaisuus tuntui kiinnostavalta. Molemmilla aloilla on samoja elementtejä, kuten kysymys asiakaskäyttäytymisestä ja asiakasuskollisuudesta. Liiketoimintamalli osuuskuntana oli itselleni uutta, Jaakko kertoo.

Osuuskauppa-aate on Jaakon mukaan tärkeä, ja sen merkitys kuluttajille on syytä pitää kirkkaana: kyse on oman alueen kehittämisestä ja demokratiasta.

Ensimmäinen hallintovuosi on kiinnittänyt Jaakon huomion lisäksi kahteen seikkaan: POK:n voimakkaaseen investointikantaan sekä strategian vahvuuteen.

– Strategiaa on kalibroitu ja muun muassa vastuullisuus on kasvavassa roolissa. Tänä päivänä organisaatiolla ei ole menestymismahdollisuuksia ilman vastuullisuusohjelmaa, ja POK:lla se on hyvin monimuotoinen ja -tasoinen, ruokahävikistä ihmisiin. Tätä työtä pitää jatkaa alati.

UUTTA LIIKETOIMINTAA DATAN POHJALTA

Kun tavoitteillaan kasvua, on tärkeä pystyä reagoimaan nopeasti. Markkinaosuuden kasvattaminen vaatii usein myös uusien liiketoiminta-alojen omaksumista. Ketjuohjatussa osuuskaupassa voi silloin tulla haasteita.

– Keskitetyn ketjuohjauksen terävyys ja paikallisen organisoitumisen mahdollisuus on tärkeä pitää balanssissa. Maakunnissa ja kasvukeskuksissa tarpeet ovat erilaisia. Olemassa olevilla liiketoiminta-alueillaan Osuuskauppa on hyvin ketterä ja pilotoi uusia palvelumalleja, mutta samaa tarvitaan uusilla liiketoiminta-alueilla, Jaakko sanoo.

Mistä uutta liiketoimintaa tulisi hakea? Jaakko katsoisi dataa.

– Jo nyt bonusjärjestelmä tarjoaa valtavan määrän tietoa asiakasomistajista, kohderyhmistä ja kuluttajakäyttäytymisestä. Sieltä liiketoiminnan kehittämiseen tarjoutuu eväitä.

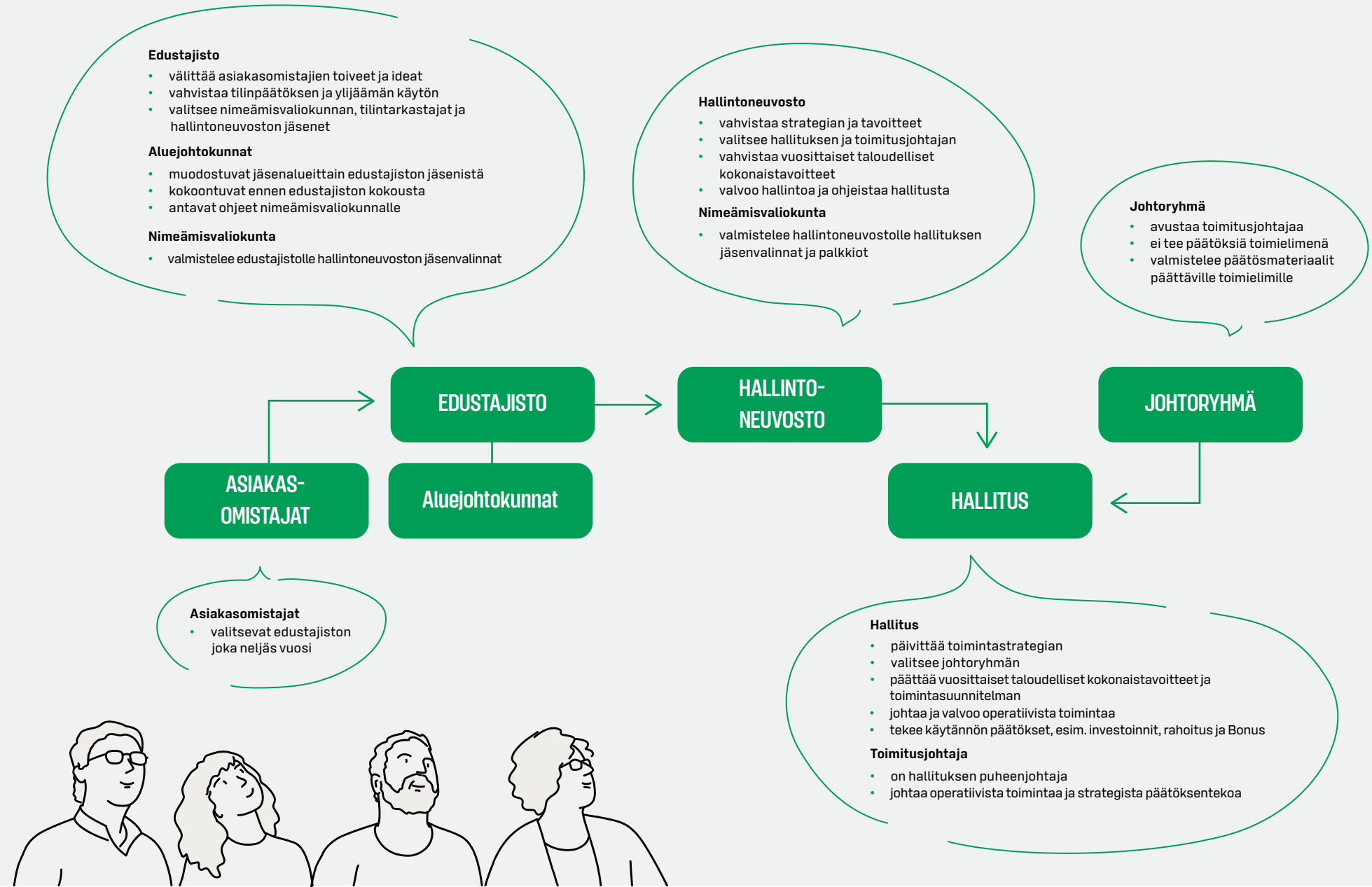
Entä omat eväät, mistä ne Pirkanmaalla hankitaan?

– Suosikkini on Pirkkalan Prisma, jossa on uudistettu ruokapuoli ja loistavia partnermalleja esimerkiksi Siipiweikkojen kanssa. Partnermalli on yksi kasvumahdollisuus, Jaakko huomauttaa.

Jaakko Schildt löytää paljon yhtäläisyyksiä Pirkanmaan Osuuskaupan ja Finnairin väliltä, mutta liiketoimintamalli osuuskuntana oli hänelle uutta.

PÄÄTÖKSENTEKO OSUUSKAUPASSA

VAIKUTTAVIA VUOSIKYMMENIÄ JA STRATEGISTA KYVYKKYYTTÄ

Johanna Saarisella on kokemusta POK:n hallintotyöstä neljältä vuosikymmeneltä. Hän on vaikuttanut hallintoneuvostossa kaksi pitkää kautta, 1992–1999 ja 2014–2022, sekä hallituksessa vuodet 2000–2013. Nyt on aika astua sivuun ja jakaa opit sekä eväät seuraajille.

KESKUSTELUKULTTUURILLE 10 PISTETTÄ

Kuluttajaneuvonnan, kotitalouden ja lypsytalan parissa työskennellyt Johanna lähti aikoinaan osuuskauppavaikuttajaksi, koska halusi hyödyntää osaamistaan laajasti. Virtolaisella on ollut virtaa niin, että maksimajat hallintoelimissä tulivat täyteen. Päätöksentekokulttuuri on ruokkinut halua jatkaa.

– Lähtiessä en tiennyt, mitä on luvassa, mutta olen oppinut valtavasti. Hallitustyö on tiivistä ja vuorovaikutteista, ja voisi kuvitella, että se myös väsyttää. Olen kuitenkin kokenut sen energisoivaksi.

POK:n hallintoelimet kokoontuvat eri käytänteillä ja vastuilla, mutta yksi piirre on yhteinen: erinomainen keskustelukulttuuri. Johanna pitää tärkeänä myös sitä, että fokus on siirtynyt yhä strategisempaan suuntaan ja osaaminen on monipuolistunut. Osuuskauppa-aatteen edistämiseksi on kuitenkin yhä työtä.

– Osuustoiminnalla on syvät juuret ja idea sopii tähän päivään. Asiakkaille pitää löytää yhä uusia kulmia markkinoida ajatus, sillä moni ei tiedä käyvänsä osuuskaupassa, Johanna arvelee.

RIMA KORKEALLA PÄÄTÖKSENTEOSSA

Onnistunut hallintotyö vaatii perehtymistä. 2000-luvun alussa kuriiri toi ovelle massiiviset strategiamapit; sittemmin materiaalit on toimitettu sähköisenä. Johanna kannustaa pitämään riman korkealla niin valmisteluissa kuin päätöksenteossa.

– Valmistautumiseen on syytä varata pari iltaa. Siten keskustelussa saadaan haastettua, sparrattua ja kriittiset asiat ratkottua.

Ratkottavaa on vuosikymmeniin mahtunut. Isoimmat tapahtumat Johanna tiivistää kolmeen:

Fokusointi ja ketteryys 1990-luvulla, kun hotelli-liiketoiminnasta ja maatalouskaupasta luovuttiin ja päätettiin keskittyä ruokakauppaan, 2000-luvun kasvustrategia ja sen onnistunut läpivienti sekä 2015 julistettu ”vallankumous”. Siinä valtaa annettiin suoraan pöytäkirjoille ja strateginen valo kohdistettiin henkilöstö- ja asiakaskokemukseen.

– Tämä näkyi heti positiivisesti kassajonoissa asti. Esimerkiksi kerran vanhempi herrasmies oli ostanut suklaata ja huomasi väärän hinnan. Se hyvitettiin heti. Kyse on pienistä, arjen ketteristä toimintatavoista.

Virroilla eläkepäivistään nauttiva Johanna antaa vielä kaksi napakkaa neuvoa: tehdään mitä osataan ja huomioidaan ihminen.

– Uutta liiketoimintaa pitää kehittää ja asiakasta kuunnella, mutta strategian tulee olla keskiössä. Henkilöstökokemuksessa on tehty oikeita asioita, kuten joustavat työskentelymallit, ja näin pitää olla jatkossakin. Hyvästä ei tiedä käyvänsä osuuskaupassa, Johanna arvelee.

Johanna Saari sulkee nyt yhden oven elämässään – taakse jää vuosikymmenten hallintotyö Pirkanmaan Osuuskaupassa.

EDUSTAJISTO 2020–2024

JÄSENALUE 1, POHJOIS-PIRKANMAA

Aitolahhti Annamari
tutkimuskoordinaattori, Orivesi
Ala-Kauhaluoma Hilkkä
yrittäjä, toimistopäällikkö, Parkano
Anttila Mira
fysioterapeutti, Mänttä-Vilppula
Kahilaniemi Sini
KTM, FM, Orivesi
Mäkelä Anne
fysioterapeutti, yrittäjä, Ikaalinen
Mäkinen Minna
sairaanhoitaja, Ylöjärvi
Raita-aho Voitto
kiinteistönhoitaja, kunnanhallituksen pj., Karvia
Sammatti Jari
yrittäjä, Parkano
Saraketo Hanna
yrittäjäyryden ja tiimijohtamisen valmentaja, FM, Ikaalinen
Tulijoki Tuija
emäntä, Ruovesi

JÄSENALUE 2, ETELÄ-PIRKANMAA

Aaltonen Auli
työsuojeluvaltuutettu, eläkeläinen, Nokia
Ahonen Tarja
suurtalousesimies, Tampere
Andersson Jari
rehtori, Sastamala
Aspila Riina
ammattillinen opettaja, tradenomi, Lempäälä
Björkstedt Hanna
tutkija, YTM, Nokia
Henriksson Sari
lähihoitaja, Sastamala
Hänninen Pia
järjestösihteeri, Valkeakoski

Isokangas Tuomo
sairaanhoitaja, kaupunginvaltuutettu, Nokia
Kuutti Hanna
emäntä, perhehoitaja, Sastamala
Lajusuo Sari
yrittäjä, Akaa
Lehto Roope
projektipäällikkö, Nokia
Lyytinen Heikki
kenraaliluutnantti, yrittäjä, Kangasala
Markkinen Jari
varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, Kangasala
Matikka Johanna
toimitusjohtaja, Nokia
Niemi Veijo
kansanedustaja, Lempäälä
Nurmela Piia
perhehoitaja, FM, Lempäälä
Nurmo Mikko
pääluottamusmies, Valkeakoski
Pitkäkoski Johanna
kotitalousopettaja, KM, Sastamala
Riekinen Jussi
mehiläistarhaaja, Akaa
Saarela Leena
sairaanhoitaja, Sastamala
Tulenheimo Torsti
ekonomi, Kangasala

JÄSENALUE 3, TAMPERE

Autio Helmi
opiskelija, myyjä, Seinäjoki
Backman Henri
ensihoitaja, HK, Tampere
Grann Hanna-Maria
terveydenhoitaja, sairaanhoitaja (AMK), Tampere
Heinonen Jari
emeritusprofessori, YTT, Tampere

Huikuri Sanna Mari
kehityspäällikkö, Tampere
Höyssä Matti
tekniikan lisensiaatti, Tampere
Jokinen Tarja
sairaanhoitaja, eläkeläinen, Tampere
Kamppuri Eija
varhaiskasvatuksen opettaja, KM, Tampere
Karvinen Mika
maanviljelijä, maidontuottaja, Tampere
Keränen Jyri
lähihoitaja, Tampere
Koskinen Riitta
hammaslääketieteen lisensiaatti, Tampere
Kulkas Matti
maanviljelijä, Tampere
Kuortti Jussi
yrittäjä, toimitusjohtaja, Tampere
Mattila Teppo
apulaisrehtori, Tampere
Niemi Aapo
elintarviketyöntekijä, pääluottamusmies, Tampere
Nieminen Timo P.
kaupunkineuvos, ex-pormestari, Tampere
Nuorgam Emmi
yrittäjä, Tampere
Ovaska Jouni
kansanedustaja, luokanopettaja, Tampere
Pursiainen Sirpa
sosiaali- ja terveysalan opettaja, kirjailija, Tampere
Rokosa Inna
opiskelija, kaupunginvaltuutettu, Tampere
Schafeitel Yrjö
seniori, sosionomi, Tampere
Sipilä Satu
sairaanhoitaja, Tampere
Siren Elina
sairaanhoitaja (YAMK), Tampere
Soro Hannu
apulaisrehtori, ex-opinto-ohjaaja, Tampere

Syrjänen Ilkka
asianajaja, varatuomari, Tampere
Tanus Sari
kansanedustaja, erikoislääkäri, Tampere
Toivonen Timo
taloustieteen maisteri, HHJ, Tampere
Vaden Atte
erikoislääkäri, Tampere
Virtanen Sirkkaliisa
kunnallisneuvos, Tampere

HALLINTONEUVOSTO 2022

JÄSENALUE 1, POHJOIS-PIRKANMAA

Leskinen Päivi
osastonhoitaja, Kyröskoski
Saarin Johanna
emäntä, MMK, Virrat
Tienari Tapani
maanviljelijä, Ylöjärvi
Yläjärvi Severi
proviisori, Mänttä-Vilppula

JÄSENALUE 2, ETELÄ-PIRKANMAA

Haapaniemi Jari
toimitusjohtaja, Nokia
Hakanen Seija
maatalousyrittäjä, Sastamala
Honkaniemi Hanna
yrittäjä, Urjala
Laine Hanna
lähihoitaja, Kangasala
Lindroos Milla
toimitusjohtaja, Pirkkala

Hallitus ja johtoryhmä: vas. ylh. Mikko Hautasaari, Karoliina Lehtonen, Jaakko Schildt, Ville Jylhä, Pasi Lehmus, Timo Jaakkola, Jani Virtanen, vas. alh. Mirkka Saikanmäki, Tuula Jaatinen, Timo Mäki-Ullakko, Timo Rajala, Sari Vaajanen-Ärrälä, Sari Pelli

Rajala Timo
hankejohtaja, varatuomari, Akaa
Valkama Matti
maatalousyrittäjä, Valkeakoski
Welling Marika
sijoitusjohtaja, Lempäälä

Rosenqvist Hannu
kehitysjohtaja, Tampere
Roth Marco
kehityspäällikkö, Tampere
Vuori Miia-Hannele
suunnittelija, HM, Tampere

JÄSENALUE 3, TAMPERE

Jaatinen Tuula
yrittäjä, LitM, Tampere
Kaleva Lassi
yrittäjä, Tampere
Korhonen Petri
terminaalityöntekijä, Tampere
Kuosmanen Taru
sosiaali- ja terveysjohtaja, Tampere
Lahtinen Jarno
toimitusjohtaja, yrittäjä, Tampere
Leino Johanna
kehitysjohtaja, HM, Tampere
Minkkinen Minna
sosionomi, Tampere

Palander Kirsi-Maria
pääluottamusmies, Nokia
Suoniemi Jukka
markketpäällikkö, Tampere

Hallintoneuvoston puheenjohtaja 2022:
hankejohtaja, OTK, VT **Timo Rajala**
Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja
2022: yrittäjä, LitM **Tuula Jaatinen**

HALLITUS 2022

Jaakkola Timo
toimitusjohtaja, yrittäjä, MMM, agronomi, Sastamala. Hallituksessa vuodesta 2018.
Lehmus Pasi
tietohallintojohtaja, DI, Tampere. Hallituksessa vuodesta 2017.
Lehtonen Karoliina
toimitusjohtaja, KTM, YTK, Tampere. Hallituksessa vuodesta 2020.
Saarijärvi Hannu
professori, KTT, Pirkkala. Hallituksessa vuodesta 2014.
Schildt Jaakko
operatiivinen johtaja, koneinsinööri, MBA, Pirkkala. Hallituksessa vuodesta 2022.
Vaajanen-Ärrälä Sari
yrittäjä, KTM, HHJ PJ, Pirkkala. Hallituksessa vuodesta 2014.

Hallituksen puheenjohtajana toimi vuonna 2022 toimitusjohtaja **Timo Mäki-Ullakko** ja varapuheenjohtajana toimi **Hannu Saarijärvi**.

JOHTORYHMÄ 2022

Mikko Hautasaari, YAMK, toimialajohtaja: ABC- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppa, liikenteen energiat ja palvelut 10/22 alkaen.
Ville Jylhä, KTM, toimialajohtaja: Prismat, tavaratalo- ja erikoisliikekauppa, verkkokauppa, liikenteen energiat ja palvelut 9/22 saakka, palveluliiketoiminta.
Timo Mäki-Ullakko, KTM, toimitusjohtaja.
Sari Pelli, KM, johtaja, ihmiset ja kulttuuri.
Mirkka Saikanmäki, yo-merkonomi, toimiala-johtaja: marketauppa, pt-kaupan kehittäminen ja tukipalvelut, asiakkuus ja asiakaskokemus, viestintä.
Jani Virtanen, KTM, talousjohtaja.

VASTUULLISUUS

OSUUSKAUPPA KULKI OMISTAJIENSA RINNALLA

OSUUSKAUPAN PERUSTETÄVÄNÄ ON TOIMIA KOHTUUTTUUTTA VASTAAN. VUONNA 2022 ASIAKASOMISTAJAT SAIVAT TALOUDELLISTA HELPOTUSTA JA AUTTOIVAT YHDESSÄ OSUUSKAUPAN KANSSA NIIN UKRAINALAISIA KUIN PIRKANMAALAISIA NUORIA.

Joissain kotitalouksissa ruokamenoista piti säästää, jotta sähkölaskun sai maksettua. POK kulki asiakasomistajien rinnalla tässä haastavassa tilanteessa ja tarjosi heille ylimääräisen Bonus tuplana -kuukauden. Kuulolla-äänestyksessä asiakasomistajat valitsivat kampanjakuukaudeksi joulukuun. Asiakasomistajat saivatkin joulukuulta 7,52 miljoonaa euroa Bonusta, mikä oli 4,01 miljoonaa euroa enemmän kuin joulukuulta 2021. Solet sinä.

Myös asiakkaillemme oli sydäntä auttaa. Yhteistyössä SPR:n ja Tomran kanssa pullo- ja tölkipanttirahoja lahjoitettiin katastrofirahastoon ukrainalaisten hyväksi 64 430 euroa (9–12/2022).

Kahden Kannustajat-äänestyksen avulla asiakasomistajamme päättivät 70 000 euron tukipotin jakautumisesta pirkanmaalaisten lasten ja nuorten harrastustoiminnan hyväksi. Lisäksi jaettiin kaksi bonustonnia.

YHDESSÄ NUORTEN HYVINVOINTIA TUKIEN

Olimme kumppanina valtiovarainministeriön koordinoiman kansallisen tekoälyohjelman Aurora AI -hankkeessa; tulevaisuudessa sosiaalietuudetkin voisivat olla älyrahakkeena, esimerkiksi kaupissa suoraan ruokaostoksiin hyödynnettävinä. Huolehtivat nuoret -pilotissa rakennettiin nettisivu 13–17-vuotiaille, jotka joutuvat kantamaan vastuuta läheisistään. Jos nuori kuului kohderyhmään,

hän sai S-ryhmän lahjakortin.

– Nuori saattoi käyttää lahjakortin omien tarpeidensa mukaan, vaikka parturiin tai mennäkseen kavereidensa kanssa kaakaolle Apsille. On tärkeää, ettei nuori jää perheen sosioekonomisen aseman vuoksi sosiaalisten verkostojen ulkopuolelle, palveluliiketoiminnan kehityspäällikkö **Mia Häkkinen** ja viestintäpäällikkö **Viivi Pärssinen** summaavat.

Osuuskauppamme 120-vuotisjuhlavuonna halusimme reseptin mukaisesti luoda hyvinvointia tukemalla nuorten mielenterveyttä. Järjestimme yhdessä pirkanmaalaisten nuorten ja Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden kanssa ilmaisen Bright Friday -tapahtuman. Kantavana ajatuksena oli: Et ole yksin. Yhdessä olemme enemmän.

Nivelvaiheessa olevien seiskaluokkalaisten toivottiin saavan konkreettisia eväitä ja oivalluksia. Tubettaja **Roni Bäck** ja nuorisotyöntekijä **Mari-Katri Lempinen** keskustelivat tapahtumassa yksinäisyydestä, kiusaamisesta, ahdistuksesta ja omien vahvuuksien löytämisestä.

Miko Lähteenmäki löysi tapahtumasta uusia juttukavereita:

– Mun mielestä on kiva, että tällaisillekin jutuille tehdään oma tapahtuma. Sää et oo just yksin ja se on ihan (näyttää peukkuja)!

Miko pohti, että hänellä ja hänen kavereillaan yksinäisyyden tunteet eivät onneksi ole olleet pysyviä, mutta tällaiset tapahtumat voivat olla joillekin erityisen tärkeitä.

Onni Tenkasan ja Miko Lähteenmäen mielestä parasta Bright Fridayssa oli pelata flipperii.

Roni Bäck oli tapahtuman vetonaula ja johdatteli nuoria tärkeiden kysymysten äärelle. 72 prosenttia palautekyselyyn vastanneista nuorista kertoi jutulleensa tapahtumassa uusien ihmisten kanssa.

JÄTÄMME OMAN
VASTUULLISUUSKÄDENJÄLKEMME
YHDESSÄ ASIAKASOMISTAJIEN KANSSA

VASTUULLISUUSKÄDENJÄLKEMME
NÄKYI VUONNA 2022 MUUN
MUASSA NÄIN:

Meillä on
17
päästötöntä toimipaikkaa.

Sähköautoilijoille
löytyy latauspisteitä

27
toimipaikasta.

SUOMEN ENSIMMÄINEN PÄÄSTÖTÖN PRISMA
AVATTIIN SASTAMALAAN

Pirkanmaan Osuuskaupassa on tehty vuosien saatossa paljon energiansäästön eteen. Aihe nousi kaikkien huulille, kun julkisessa keskustelussa alettiin väläytellä sähköpulaa. Kaikki POK:n käyttämä sähkö on päästötöntä. S-ryhmän yhteisellä tuulivoimatuotannolla tuotetun sähkön osuus vuonna 2022 oli noin 81 prosenttia. Osuus kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta uuden Simon Sarvisuon tuulivoimapuiston käyttöönoton ansiosta.

Toukokuussa 2022 avasimme Suomen ensimmäisen päästöttömän Prisman Sastamalaan. Päästöttömäksi Prisman tekevät kaupan kylmälaitoksessa käytettävä luonnollinen hiilidioksidikylmäaine ja maalämpö. Tontille on porattu 15 maalämpökaivoa, joita hyödynnetään kiinteistön lämmityksessä ja jäähdytyksessä. Prisman katolla sähköä tuottavat 758 aurinkopaneelia. Pihalta löytyy myös Osuuskaupan ensimmäinen kukkaniitty, joka auttaa pölyttäjiä ja ilahduttaa asiakkaita. Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen on yksi S-ryhmän tulevista fokusalueista kestävä kasvun osalta.

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN
NORMAALIA – ASKEL KERRALLAAN

VOITAMME KISAN ASIAKKAAN FIILIKSISTÄ

Ilmastoystävällinen ruokakori

- Vuoden 2030 loppuun mennessä 65 prosenttia myydyistä ruoista on kasvipohjaista.
- Myymälössämme on tarjolla yli 3 600 lähituotetta 184 paikalliselta tuottajalta.
- Jo yli 600 asiakkaan apuna on S-ravinto-palvelu Pirkkalan Prismassa.

Tuotteiden elinkaaren pidentäminen

- Swappie-yhteistyöllä kierrätetään joka kuukausi yli sata puhelinlaitetta uudelleenkäytettäväksi.

S-RYHMÄN VASTUULLISUUSOHJELMA

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA
– LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

TOIMIMME TÄNÄÄN PAREMMIN KUIN EILEN

Hiilinegatiivinen 2025 oman toiminnan osalta

- Vuoden 2022 lopulla 17 kiinteistöämme oli päästöttömiä ja määrä kasvaa vuosittain. Päästömmme olivat vuonna 2022 vain 30 prosenttia vuoden 2015 päästöjen määrästä.
- Hankkimamme sähkö tuotetaan jo kokonaisuudessaan uusiutuvilla energiamuodoilla. Tästä S-ryhmän yhteisellä tuulivoimatuotannolla tuotetun sähkön osuus vuonna 2022 oli noin 81 prosenttia.

Hukan ja hävikin vähentäminen

- 100 prosenttia liiketoiminnassamme syntyneistä jätteistä menee hyötykäyttöön.

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA
– ERIARVOISUUTTA POISTAEN

MEILLÄ IHMISET TULEVAT ENSIN

Pirkanmaalaisten nuorten työllistäminen ja hyvinvointi

- Osuuskaupassa ahkeroi kesällä 2022 yhteensä 1 417 nuorta kesätyössä tai Tutustu työelämään ja tienaa -harjoittelussa.
- Erityistä tukea tarvitsevia työskenteli vuonna 2022 Osuuskaupassa yhteensä 49, joista 20 vakituisessa työsuhteessa.

Henkilökunnan hyvinvointi

- Tilanteenmukaisen johtamisen valmennukset esihenkilöille, Brave New Leader –valmennukset.
- Tunnetaidoista hyvinvointia -verkkovalmennus kaikille pökkiläisille.

PIRKANMAAN OSUUSKAUPAN RESEPTI

Energiatehokkuus-
investoinneilla säästimme

1 200 MWh

sähköä, eli 69 sähkölämmitteisen
omakotitalon kulutuksen verran.

Asiakkaamme pelastivat

20 621

ravintola-annosta hävikiltä ja
51 553 kg CO₂-päästöjä säästy.

Lahjoitimme 45 toimipaikasta

179 000 KG

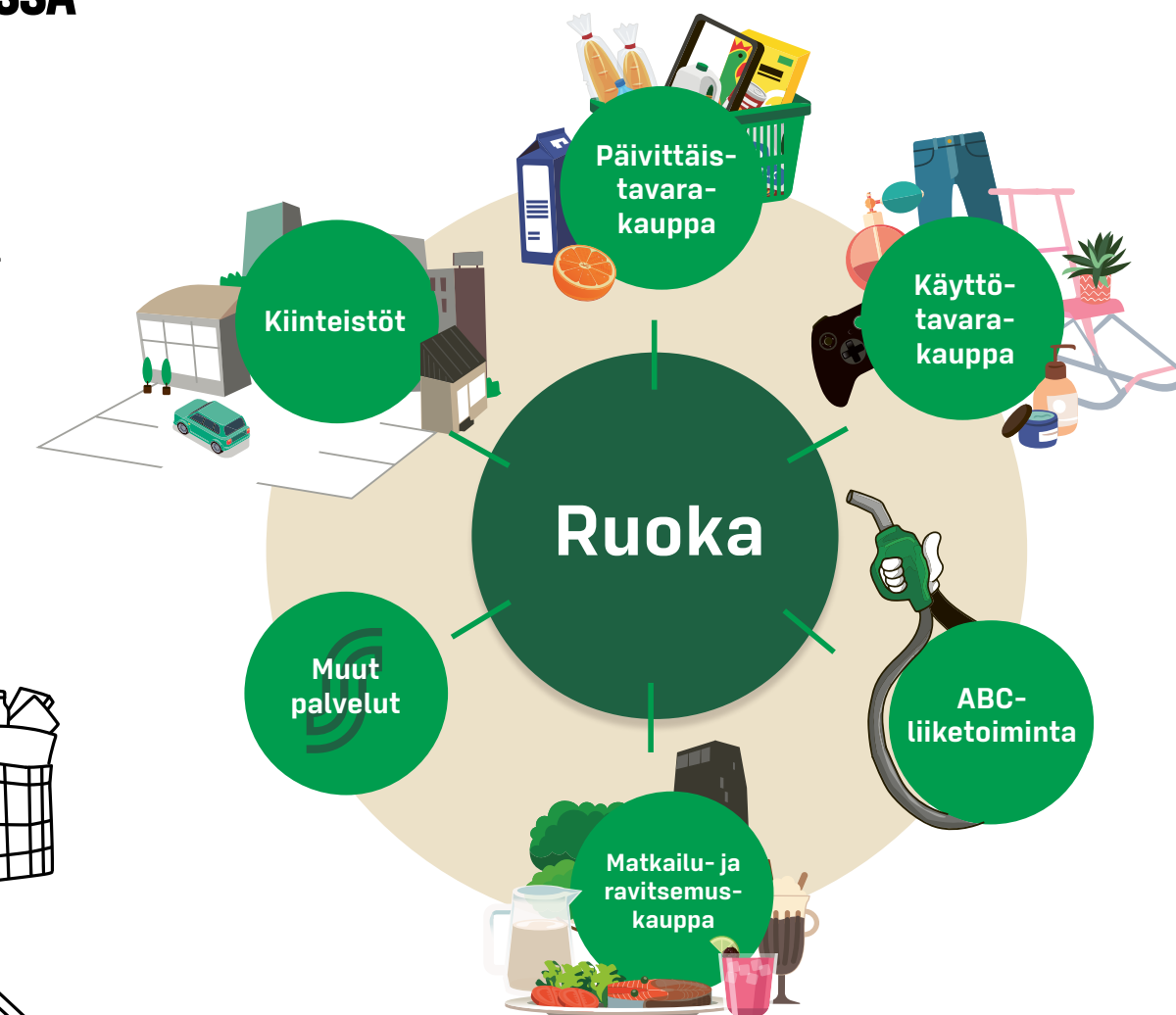
hävikkiruokaa tarvitseville
yhteistyössä 23 paikallisen
toimijan kanssa.

MEILLÄ ON POKKAA JA SYDÄNTÄ LUODA YHDESSÄ HELPOMPIA HETKIÄ JA HYVINVOINTIA.

PAREMMIN JA
YLIVERTAISESTI.

MEILLÄ ON RUOKA KESKIÖSSÄ

OSUUSKAUPPAMME TOIMINNAN KESKIÖSSÄ OVAT RUOKA JA RUOKAN YMPÄRILLE RAKENNETUT PALVELUT. NE MUODOSTAVAT KOTIPIHAMME, JOLLA TOIMIMME YHDESSÄ TOINEN TOISTAMME TUKIEN TARJOTAKSEMME ASIAKKAILLEMME HELPOMPIA HETKIÄ JA HYVINVOINTIA. PAREMMIN JA YLIVERTAISESTI.

MEILLÄ ON POKKAA JA SYDÄNTÄ

Yhdessä kehittäminen on sydämenasia

IHMISET ENSIN ON PIRKANMAAN OSUUSKAUPAN RESEPTIN
TÄRKEÄ AINESOSA, JA SIITÄ PIDETTIIN KIINNI TYÖARJESSA MYÖS
VUONNA 2022. YHTEINEN PANOSTUS ON TUOTTANUT HEDELMÄÄ
TUTKIMUSTENKIN VALOSSA: MIELENTERVEYSPERUSTEISET
SAIRAUSPOISSAOLOT OVAT VÄHENTYNEET 27 PROSENTTIA JA
TYÖYHTEISÖTUTKIMUKSEN JOHTAMISLUPAUSINDEKSI OLI PAREMPI
KUIN KOSKAAN (77,8). HAKKARIN SALEN PITKÄAIKAISIN TYÖNTEKIJÄ
SATU KOSKIVIRTA-FERRO TIETÄÄ ROHKEAN ESIHENKILÖTYÖN
HYVISTÄ VAIKUTUKSISTA.

Esihenkilö Kirsi Lehtonen on tuonut Hakkarin Saleen
tiimihenkeä ja uusia tuulia työjärjestykseen.
– Meillä on hyvä porukka! Christina Kortet (oik.) ja
kaikki muutkin työkaverini ovat ihania,
Satu Koskivirta-Ferro (vas.) iloitsee.

MEILLÄ AHKEROI
VUONNA 2022

837

Tutustu työelämään ja
tiena -harjoittelijaa.

580

kesätyöntekijää.

Satu on työskennellyt Hakkarin Salessa vuodes-
ta 2016 lähtien ja toivotti **Kirsi Lehtosen** uutena
esihenkilönä tervetulleeksi vuonna 2021. Myy-
mäläpäällikkö Kirsin vaikutus sekä me-henkeen
että työjärjestykseen ja stressitasojen laskuun
on ollut ilahduttavaa: Hakkarissa ei juosta tur-
haan, vaan aikaa jää asiakaskohtaamisiin. Satu
kiittää lämpimästi esihenkilöä rautaisesta am-
mattitaidosta ja työntekijöiden osallistamisesta.
– En voi kuin hehkuttaa, siinä on esihenkilö pai-
kallaan. Kaikki kehut tulevat suoraan sydäimestä,
ei tarvitse kahta kertaa miettiä.

ESIHENKILÖIDEN TUKI NÄKYVÄ ARJESSA

POK:ssa on vuosia kehitetty johtamiskulttuu-
ria ja varsinkin hyvään lähijohtamiseen sekä
rohkeaan johtamiskulttuuriin panostetaan jat-
kossakin. Vuonna 2023 työntekijäkokemuksen
ja työnantajakuvan kehittäminen ovat POK:ssa
vahvasti agendalla.

– Haluamme tukea ihmisiä onnistumaan
työssään muuttuvassa ja haastavassa toimin-
taympäristössä, sanoo ihmisten ja kulttuurin
johtamisesta vastaava **Sari Pelli**.

Esihenkilö pitelee käsissään hyvän ilmapiirin
avaimia. Hakkarin Salessa vallitsee toimelias ja
yhteisöllinen henki, sillä toimipaikkaa hoidetaan

yhdessä ja jokaisella on halu kehittää työpaikkaa
paremmaksi. Esihenkilö ei pelkää erehtyä, ja se
heijastuu myös työntekijöiden asenteeseen:
jos jokin menee pieleen, se tehdään uudestaan
yhdessä.

– Asiaa auttaa myös, että Kirsi on aina aske-
leen edellä, Satu naurahtaa.

Työyhteisötutkimusten tulokset tukevat Sadun
havaintoja, sillä erityisen myönteisesti pok-
kilaiset arvioivat työssä tarvittavien tietojen
saatavuutta, töiden organisointia, tavoitteiden
selkeyttä ja yksikön toiminnan tehokkuutta.

– Esihenkilöiden rohkeus tarttua ongelmiin ja
antaa tunnustusta sai henkilökunnalta kiitosta,
Sari korostaa.

AVOIN PALAUTE ON RIKKAUS

POK järjestää vuosittain purnaus- ja hehkutus-
päivät henkilökunnan omassa vuorovaikutus-
kanavassa Workplacessa. Hehkutuspäivässä
jokainen voi pysähtyä iloitsemaan onnistumisis-
ta ja purnauspäivässä voi jakaa mieltä kaihtavia
asioita tai antaa kehitysehdotuksia. Päivät ovat
olleet suosittuja: ne keräävät useita satoja
hehkutuksia ja purnauksia ja ovat lisänneet sekä
avointa kommunikaatiota että luottamusta.

– Kaikki kommentit käydään tarkasti läpi,
asioita edistetään ja niiden etenemisestä viesti-
tään pitkin vuotta, Sari sanoo.

Hakkarin Salessa palautteen anto on luonno-
linen osa arkea, hehkuttaminen on helppoa, eikä
palaute tule koskaan töksähtäen.

– En usko, että meillä on tarvetta purnata,
mutta hienoa että väylä siihen on rakennettu,
Satu toteaa.

– Kehitämme Ruokatorin ja tuoreruokien valikoimaa koko ajan. Ruokatorilla salaattit, patongit ja perunamuusi ovat saaneet paljon kehuja asiakkailta viime aikoina, sanoo Kalevan Prisman Ruokatorilla työskentelevä Nicholas Tokas.

Päivittäistavarakaupan
uudistukset loivat

helpompia hetkiä arkeen

**PIRKANMAAN OSUUSKAUPPA KULKI ASIAKKAIDEN RINNALLA
HAASTAVASSA TALOUSTILANTEESSA TARJOTEN VERTAILUJEN
EDULLISIMPIA OSTOSKOREJA JA RUNSAASTI ARKEA HELPOTTAVIA
TUORERUOKIA. KALEVAN PRISMASSA TYÖSKENTELEVÄ NICHOLAS
TOKAS NÄKI, MITEN UUSI RAVINTOLAKATU TOI KUHINAA MYYMÄLÄÄN
– ASIAKKAAT LÖYSIVÄT UUDET VALMISHERKUT ERITYISESTI
VIIKONLOPPUOSTOKSILLA.**

Pirkanmaan Osuuskaupalle edullisimman ostoskorivertailun voitto tuli Aamulehden vertailussa elokuussa ja marraskuussa. Arkiostoksia helpottamaan saatiin myös hintaverailija S-mobiiliin.

– Osuuskauppa on perustettu takaamaan kohtuullinen hintataso sekä kotimainen ja laadukas tuotevalikoima kaikille. Ostoskorivertailuissa pärjääminen on kunnia-asia, mutta ei itsestäänselvyys – ja siten jatkuvan puolustamisen arvoinen asia. Alkuvuosi oli huima: en muista aiemmin tilannetta, jossa asiakas miettii säästääkö ruoasta vai sähköstä, toimialajohtaja **Mirkka Saikanmäki** kiteyttää.

Asiakkaat pääsivät vaikuttamaan Kuulolla-äänestyksen kautta Bonus tuplana -kampanjan ajankohtaan. Joulukuulle äänestetty kampanja vauhditti myyntiä merkittävästi.

– Joulukauppa oli mieletön onnistuminen. Pärjäsimme muutenkin hyvin markkinaosuudessa viime vuonna, Mirkka toteaa.

TUORERUOKA TULI JÄÄDÄKSEEN

Marketta kauppa sai paljon uusia herkullisia toimijoita, kun heti valmis tuoreruoka tuli vahvemmin myymälöihin. POK:ssa tuoreruokaa myytiin noin 30 miljoonalla eurolla. Esimerkiksi Kalevan Prisma sai Ruokatorin kylkeen uuden ravintolakadun ja itsepalvelupisteen. Ruokatorilla työskentelevä **Nicholas Tokas** kertoo, että tuoreruoan ympärillä on käynyt kova kuhina.

– Aluksi pidin ajatusta ravintoloista kaupan sisällä absurdina, mutta näin, miten hyvin se toimii. Erityisesti viikonloppuisin ravintolakatu on suosittu, ja moni hakee myös valmista lounasta.

Uudet ravintolakadut eivät ole vieneet asiakkaita Ruokatoreilta – päinvastoin ne täydentävät tarjontaa.

– Hyvää palautetta tulee päivittäin vaihtoehtojen laajuudesta. Ruokatorilla edelleen suosituimpia ovat salaattit sekä tamperelaisittain mustamakkara, jota menee kymmeniä kiloja päivittäin, Nicholas hymyilee.

17. PÄÄSTÖTÖN MYYMÄLÄ AVATTIIN

Vuoden 2022 aikana uudistettiin kahdeksan Sale-myyrmälää, ja vuoden lopussa lähes kaikissa Saleissa oli uusi ilme. Vaikka monet asiakkaat palasivat korona-ajan jälkeen isompiin myymälöihin, päästiin Saleissa silti myynnillisesti vuoden 2021 tasolle.

Nokian Myllyhaan S-marketin remontti ylsi lopusuoralle, ja Niemenrantaan avattiin joulukuussa upouusi S-market. Siitä tuli POK:n 17. päästötön toimipaikka, mikä tukee S-ryhmän vuodelle 2025 asetettua hiileneigatiivisuustavoitetta. Esimerkiksi lämmitys on toteutettu kaupan kylmälaitoksesta syntyvällä hukka- ja maalämmöllä.

– Päästöttömyys helpottaa arjen asioita: kylmäkalusteissa on ovet, takahuoneessa automaattisesti sammuvat valot ja ilmanvaihto on todella hyvä. Asiakkaat ovat ottaneet myymälän hyvin vastaan, ja sille on ollut tarve kasvavalla alueella, sanoo myyjä **Ida Vikman**.

**LÄHIRUOAN MYYNTI
KASVOI
MERKITTÄVÄSTI
VUONNA 2022**

Lähiruokaa myytiin
yhteensä yli
46 MILJ. €

Kasvua
edellisvuoteen oli
2,7 MILJ. €

– Vaikea taloudellinen tilanne näkyi asiakkaiden ostoksissa. Esimerkiksi punalaputettuja tuotteita meni todella paljon, ja Alla euron hevi-kampanja oli suosittu, kertoo Niemenrantaan S-marketin myyjä **Ida Vikman**.

Verkkokaupassa ja
Prismoissa suunnattiin

rohkeasti kohti uutta

**VUONNA 2022 RUOAN VERKKOKAUPAN MYYNTI
JATKOI VAHVAA JA TASAISTA KASVUAAN. KERÄILIJÄ
JAANA ISO-TRYKKÄRIN TYÖSSÄ MUUTOS ON NÄKYNYT
ETENKIN JATKUVASTI KASVAVINA ASIAKASMÄÄRINÄ.
SASTAMALASSA ASUKKAAT SAIVAT UNELMIENSA
PRISMAN JA TAMPEREEN SOKOKSEN UUDISTUS
NYTKÄHTI LIIKKEELLE.**

Verkkokaupan keräilijä Jaana Iso-Trykkäri työskentelee Nokialla unelmiensa tiimin kanssa. Jokainen auttaa toista.
– Viime vuodesta jäi tosi hyvä fiilis, hän sanoo.

Pirkanmaan Osuuskauppa julkisti syksyllä ison uutisen: maakuntaan avataan 2024 maailmallakin harvinainen verkkokaupan automaatioavusteinen keräilykeskus. Vuoden aikana tehtiin muutenkin paljon, jotta muuttuvaan asiakaskäyttäytymiseen voidaan vastata myös tulevaisuudessa.

- Keräilykeskus on merkittävä osoitus siitä, että haluamme kuunnella asiakkaitamme. Julkistus herätti valtavasti kiinnostusta henkilökunnassa, asiakkaissa ja mediassa. Osuuskaupoista toistaiseksi ainoastaan HOK-Elannolla on rakenteilla vastaava. Tämä on osuustoimintaa parhaimmillaan, toimialajohtaja **Ville Jylhä** hehkuttaa.

ELINTARVIKKEET JA TORTILLALETUT KYSYTTYJÄ

Verkkokaupan suosio on näkynyt Nokian Prisman ruoan verkkokaupan keräilijän **Jaana Iso-Trykkärin** työssä.

- Meillä on paljon vakituksia asiakkaita, jotka tekevät ostoksia viikoittain – sekä paljon uusia. Myös työntekijöiden määrä on kasvanut kahdessa vuodessa.
- Alkuvuonna verkkokaupassa näkyi kriisiva-rautuminen: kun Ukrainan sota syttyi, asiakkaat ostivat tavallista enemmän kuivia elintarvikkeita ja pattereita. Vuoden hittituotteeksi nousivat kuitenkin tortillaletut.
- Paljon on kiitetty sitä, että palvelu helpottaa arjen pyörittämistä. Jätän asiakkaille tilausten mukaan heippa-lappuja viikonlopputoivotuksi-neen, Jaana kertoo.

”MEIDÄN PRISMA” AVATTIIN SASTAMALAAAN

Sastamala sai keväällä unelmiensa Prisman: sopiva kokonaisuus rakentui lähes tuhannesta

paikallisten toiveesta. Nyt Prisman ruoasta 80 prosenttia on kotimaista ja lähituotteitakin löytyy lähes tuhat erilaista.

- Ihmiset ottivat Prisman nopeasti omakseen ja puhuvat meidän Prismasta – selkeästi tarvetta isolle marketille on ollut. Prisma on nykyään sellainen koko kylän kokoontumispaikka – ja mahtava työpaikka, josta voi olla ylpeä, myyjä **Hanna Nieminen** hymyilee.
- Erityisen hienoa on, että meillä on nyt Suomen ensimmäinen päästötön Prisma. Se on tärkeä askel kohti hiilinegatiivista osuuskauppaa, hän lisää.
- Myös Tampereen Sokoksen kokonaisuudistus lähti isosti liikkeelle. Kerroksiin saatiin asiakaslähtöisempi kokonaisuus: naisten muodin valikoima keskitettiin 2. kerrokseen, kun taas palvelut ja kumppanit löytyvät 4. kerroksesta. Vuoden isompia uutisia oli Sokos Herkun muuttaminen Prismaksi.
- Siitä syntyi paljon keskustelua, mikä on hienoa ja kertoo siitä, että liikepaikalla ja sen ruoka-kaupalla on merkitystä. Tavoitteemme on olla keskustan ykkösruokakauppa, jossa edullinen hintataso, monipuolinen valikoima ja herkullisuus yhdistyvät. Prisman avajaisia päästään viettämään syksyllä 2023, Ville sanoo.

**VUONNA 2022
ASIAKKAITA
KIINNOSTI
HYVINVOINTI**

Pirkanmaan
Prismoissa myytiin

16 984

kilogramman verran
kavakuulia.

Sastamalan Prisman myyjä Hanna Nieminen oli kuullut Pirkanmaan Osuuskaupasta niin paljon hyvää etukäteen, että hän päätti hakea työpaikkaa uudesta myymälästä heti kun se oli mahdollista.

Ravintoloissa ja liikenneasemilla syntyi

paljon uusia kohtaamis- paikkoja

MATKAILU- JA RAVINTOLA-ALALLA ALKUVUODEN HAASTEET HELPOTTUIVAT KESÄLLÄ, KUN IHMISET LÖYSIVÄT KORONA-AJAN JÄLKEEN TAKAISIN RAVINTOLOIHIN: SYKSYLLÄ ASIAKASMÄÄRÄT OLIVAT JO LÄHES VUODEN 2019 TASOLLA. PIRKANMAAN OSUUSKAUPAN UUDET AVAUKSET, BACARO DOPPIO, SOKOS 4 JA KOPPI, LÖYSIVÄT ASIAKASKUNTANSA. ABC-LIIKENNEASEMILLA KESKITYTTIIN SÄHKÖAUTOJEN LATAUSPISTEIDEN KASVATTAMISEEN.

POK avasi viime vuonna runsaasti uusia ravintoloita: Lielahden ja Linnainmaan Prismat saivat Siipiweikot Minin, Akaa-Toijalan ABC Pizza & Buffan ja Tampereen Sokoksella juhlittiin Sokos 4 -ravintolamaailman – eli Kaffen, Saladin ja Filpan -avajaisia. Myös ravintola Puisto uudistettiin ja Las Palmas löysi paikkansa ravintolakentältä.

– Etenkin Sokoksen kokonaisuudistus on ollut iso ponnistus. Onnistuimme lisäämään helppoutta ja hyvinvointia mielenkiintoisiin kohteisiin. Vaikka alalla on tapahtunut rajujakin muutoksia, toimiala ja sen ihmiset ovat jatkaneet sitkeästi eteenpäin, toimialajohtaja **Mikko Hautasaari** kiittelee.

KAHVIKUPPOSELLE KOIRAN KANSSA

Tamperelaiset saivat joulun alla tuulahduksen Italiasta, kun Bacaro Doppio avautui Sokoksen katutasoon. Avajaisviikolla jonoa kertyi niin paljon, että osa joutui kääntymään ovella pois.

– On hienoa huomata, miten nopeasti tulimme tamperelaisille tutuksi. Meille tullaan hetkeksi istumaan kahville tai viinille, pitämään työpäiverejä tai vain kohtaamaan ihmisiä. Nopeasti on syntynyt vakioporukoita, jopa vakkarikoiria, jotka käyvät viikoittain, paljastaa ravintolapäällikkö **Arto Nikumatti**.

SÄHKÖ-
AUTOJA VOI
LADATA*

7

ABC-LLÄMME

23

MARKETIMME
YHTEYDESSÄ

* tilanne 3/2023

Hän on huomannut, miten paljon ihmiset ovat kaivanneet eloisaa kahvilaelämää. Laajat aukioloajat ja hyvä sijainti houkuttelevat kahville myös aamuvarhain.

– Oli rohkea mutta oikea päätös avata deli-kahvila. Toki alussa oli opeteltavaa ja haasteitakin, mutta työporukka on selvinnyt hienosti kaikesta, Arto jatkaa.

URHEILUFANIT SAIVAT KOPIN UUDESTA SPORTTIBAARISTA

Kaupungin toisella laidalla uusi sporttibaari Koppi vakiinnutti paikkansa urheilun ystävien sydämissä. Vaikka sijainti Kalevan liikenneaseman kyljessä ihmetytti, on paikka vakuuttanut lähialueen asukkaat – ja osan kauempaakin.

– Alkuun moni kävi vain ihmettelemässä paikkaa, ja osa tuli vahingossa liikenneaseman puolelta. Moni on tullut uudestaan ja tuonut kaverinsakin. Etenkin futiksen MM-kisojen aikaan talo oli täynnä. Laajaa urheilutarjontaa on kehitetty, Kopin tarjoilija **Samuli Aerikkala** iloitsee.

KOHTI SÄHKÖISEMPÄÄ TULEVAISUUTTA

Liikenneasemien verkosto laajeni, kun Sastamalan Häijään asema siirtyi Pirkanmaan Osuuskaupalle. Sen myötä POK sai kaksi sähköautojen latauspistettä kasvamaan verkostoonsa. Latauspisteiden määrä on tarkoitus tuplata vuonna 2023.

– Verkoston laajeneminen on erittäin tärkeä asia. Ohikulkuliikenteen kannalta olemme Suomen keskeisimmällä paikalla, ja investoimme tähän voimakkaasti: viime vuonna otimme jo askeleita, mutta työ jatkuu vahvana. POK:ssa myytiin myös osuuskaupoista eniten polttonestelitroja, Mikko summaa.

Hallituksen toimintakertomus

LIKEVAIHTO

Pirkanmaan Osuuskaupan liikevaihto vuonna 2022 oli 1085,7 milj. euroa, ja kasvua edelliseen vuoteen oli 104,2 milj. euroa eli 10,6 prosenttia. Liikevaihto kasvoi kaikilla liiketoiminta-alueilla. Päivittäis- ja käyttötavarapuolella kasvua oli 5,7 %; päivittäistavarakaupan kehitys oli markkinakehitystä parempaa, mikä on todennäköisesti kasvattanut hieman markkinaosuutta. Ruoan verkkokauppa kasvoi edellisestä vuodesta 21,2 %. Liikennemyymälä- ja polttonestekaupassa liikevaihto kasvoi elpyneen kysynnän sekä alkuvuodesta kohonneiden polttonesteen hintojen vuoksi. Ravintolakaupan liikevaihto kasvoi etenkin vuoden toisella puoliskolla, kun koronaviruspandemian aiheuttamat rajoitukset olivat poistuneet. Uudet vuokrauskohteet nostivat kiinteistöliiketoiminnan vuokratuottoja.

INVESTOINNIT

Vuoden 2022 investointien yhteismäärä omaan taseeseen oli 50,0 milj. euroa eli 4,6 % liikevaihdosta. Edellisenä vuonna investoinnit olivat suuruudeltaan 35,5 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit olivat Sastamalan Prisman valmistuminen, Tampereella uuden Niemenrannan S-marketin avaaminen sekä uuden S-marketin rakentamisen käynnistäminen Hämeenkyrön Tippavaarassa. Myllyhaan, Kalevan ja Pälkäneen S-market-myymlöihin tehtiin kokonaisuudistukset. Sokoksen liikepaikassa uudistettiin ravintola- ja erikoistavarakaupan palveluita sekä käynnistettiin tulevan Prisman muutostyöt. Sastamalan Häijästä ostettiin liikenneaseman liiketoiminta ja kiinteistöt. ABC Akaa-Toijalassa tehtiin liikennemyymälän kokonaisuudistus. Lähipalveluita parannettiin uudistamalla Sale-myymlä Pispalassa ja investoimalla vuoden 2023 alussa avattuun uuteen Hervantajärven Saleen. Ravintolapalveluita

parannettiin avaamalla sporttibaari Koppi Kalevassa. Lisäksi useissa myymälöissä jatkettiin asiakaspalvelua ja energiatehokkuutta parantavia kiinteistö- ja kalustouudistuksia.

LIKETOIMINNAN TULOS

Vuoden 2022 liikeylijäämä oli 27,6 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 28,3 milj. euroa. Liikeylijäämä oli 2,5 % liikevaihdosta (ed. v. 2,9 %). Ravintolakauppaa lukuun ottamatta liiketoiminta-alueet olivat voitollisia. Päivittäis- ja käyttötavarakaupan liikeylijäämä laski 2,3 milj. euroa johtuen kuukauden mittaisesta Bonus tuplana-kampanjasta joulukuussa sekä uusien yksiköiden avauksista. Liikennemyymälä- ja polttonestekaupan liikeylijäämä kasvoi 0,5 milj. euroa. Ravintolakaupan liikeylijäämä oli tappiollinen, mutta kuitenkin 1,1 milj. euroa edellisvuotta parempi.

Konsernin toiminnan tulos (ylijäämä ennen veroja) oli 35,1 milj. euroa (ed. v. 30,0 milj. euroa). Toiminnan tulos oli 3,2 % liikevaihdosta (ed. v. 3,1 %). Tulosta nostivat ravintolakaupan sekä polttonestekaupan tuloskehitys sekä korkosuojaus-sopimusten käyvän arvon muutos. Konsernin toiminnan tulos ilman korkosuojaussopimusten käyvän arvon muutosta ja kertaluonteisia käyttöomaisuuden myyntituottoja oli 24,4 milj. euroa (ed. v. 23,7 milj. euroa). Verojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi konsernissa muodostui 30,0 milj. euroa (ed. v. 24,7 milj. euroa).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,9 milj. euroa. Henkilöstökulut olivat 101,6 milj. euroa eli 9,4 % liikevaihdosta ja kasvoivat edellisestä vuodesta 7,0 milj. eurolla. Liiketoiminnan muut kulut olivat 100,4 milj. euroa eli 9,2 % liikevaihdosta ja kasvoivat edellisestä vuodesta 6,7 milj. euroa. Liiketoiminnan muissa kuluissa suurimmat kustannuserät ovat kiinteistökulut 33,6 milj. euroa, kalusto- ja tarvikekulut (sisältää kaluston leasingvuokrat) 24,2 milj. euroa ja toimitilavuokrat 12,8 milj. euroa. Konsernin poistot olivat 21,2 milj. euroa eli 2,0 % liikevaihdosta. Ne kasvoivat 2,8 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Omavaraisuusaste oli taseen loppusummasta laskettuna 71,1 % (ed. v. 66,8 %). Taseen loppusumma oli 469,7 milj. euroa, se nousi edellisestä vuodesta 23,7 milj. euroa. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti nousi edellisen vuoden 8,9 prosentista 11,2 prosenttiin. Oman pääoman tuottoprosentti oli 9,5 % (ed. v. 8,7 %).

Asiakasomistajat saivat Bonusta vuonna 2022

42,9

miljoonaa euroa.

ASIAKASOMISTAJUUS JA BONUS

Pirkanmaan Osuuskaupalla oli vuoden 2022 päättyessä 213 784 jäsentä eli asiakasomistajaa. Määrä kasvoi 5 335 henkilöllä. Pirkanmaan Osuuskaupalla on yksi osuuslaji ja osuuksiin ei liity erityisehtoja. Vuoden lopussa 69,2 % Pirkanmaan alueen talouksista oli asiakasomistajia. Pirkanmaan Osuuskaupan bonusmyynnin osuus kokonaismyynnistä oli 71,8 %. Osuuskaupan ja partnereiden bonusmyynti kasvoi 11,9 % vuodesta 2021.

Asiakasomistajat saivat vuonna 2022 Bonusta 42,9 milj. euroa, jossa kasvua edellisvuoteen oli 7,3 milj. euroa eli 20,4 %. Bonuksen määrää nosti hyvä myynnin kehitys sekä joulukuussa toteutettu kuukauden mittainen Bonus tuplana -kampanja. Maksutapaetuna S-Etukortilla maksetuista

ostoksista tilitettiin asiakasomistajille 1,2 milj. euroa. Asiakasomistajien keskimääräinen bonusprosentti vuonna 2022 oli 3,8 %.

Ostoista maksettu Bonus 42,9 milj. euroa ja maksutapaetuna maksettu 1,2 milj. euroa huomioon ottaen kokonaispalkitseminen vuonna 2022 on 44,1 milj. euroa, eli asiakasomistajaa kohden keskimäärin 209 euroa vuodessa.

HENKILÖSTÖ

Pirkanmaan Osuuskaupan henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 3 206, kasvua edelliseen vuoteen oli 140 henkilöä. Kokoaikaisiksi muutettuna henkilömäärä oli keskimäärin 2 104. Lisäystä

edellisvuoteen oli 60 henkilöä eli 2,9 %.

Määrän kasvuun ravintola-, liikennemyymälä- ja polttonestekaupassa vaikutti koronaviruspandemian rajoitustoimien loppuminen. Henkilöstön saatavuudessa oli haasteita etenkin näillä liiketoiminta-alueilla.

Vakitusten työntekijöiden osuus oli 95 prosenttia, kuten edellisenäkin vuonna. Määräaikaisia työsuhteita oli vuodenvaihteessa 176, joista suurin osa työskenteli perhevapaiden sijaisina tai joulukiireapulaisina. Tehdyistä työtunneista oma henkilöstömme teki 93 %, kun vuokratyön osuus oli noin 7 %. Kokoaikaisia työntekijöitä oli 854 (26,6 %) ja osa-aikaisia 2 352 (73,4 %). Edellisen tilikauden lopussa kokoaikaisten osuus oli 25,7 %.

Vuosittain toteutettavan työyhteisötutkimuksen tulos oli vuonna 2022 selvästi Suomen yleistulosta parempi.

UUDEN 2023 NÄKYMÄT

Vuoden 2023 näkymät ovat haastavat ja ilmassa on paljon epävarmuuksia. Talouden yleinen heikentyminen, kasvavat kustannukset ja sumeat tulevaisuusnäkymät lisäävät kuluttajien ja yritysten varovaisuutta.

Vaikka inflaation ei uskota olevan Suomessa vuonna 2023 edellisvuoden kaltaisissa poikkeuslukemissa, hintojen ja korkojen nousun odotetaan edelleen jatkuvan etenkin vuoden ensimmäisellä puoliskolla, mikä vaikuttaa negatiivisesti kuluttajien ostovoimaan. Jo viime vuoden puolella alkanut taantuma jatkuu, ja Suomen BKT:n uskotaan supistuvan jonkin verran. Kansalaisyhteiskunnan epävarmuus tulevasta kehityksestä näkyy hyvin heikkona luottamuksena niin omaan kuin

Suomenkin talouteen, mikä osaltaan saattaa vaimentaa kulutuskysyntää.

Pirkanmaan Osuuskaupan myynnin odotetaan kasvavan viime vuodesta. Päivittäis- ja käyttötavarakaupan myyntiin tulee todennäköisesti vaikuttamaan volyymin laskeminen ja kulutuksen siirtyminen edullisempiin tuotteisiin. Myynnin kasvua odotetaan kuitenkin päivittäis- ja käyttötavarakauppaan sekä ravintola-, liikennemyymälä- ja polttonestekauppaan. Kuluttajien ostovoiman ja luottamuksen heikentyminen luo kuitenkin epävarmuutta palveluiden kysynnän kasvulle.

Vuonna 2023 konsernin kokonaismyynnin kasvutavoite on noin 5 %. Kasvavista investoinneista johtuen toiminnan tuloksen ennakoidaan jäävän edellistä vuotta alemmalle tasolle. Konsernin maksuvalmius säilyy vuonna 2023 hyvällä tasolla. Vuoden 2023 investoinnit ovat suunnitelmien mukaan noin 70 milj. euroa. Suurimmat investointikohteet ovat Ylöjärven S-marketin laajentaminen Prismaksi, Tampereella Sokos-liikepaikkaan avattava uusi Prisma ja uuden S-marketin rakentaminen Hämeenkyrön Tippavaaraan. Toimipaikkojen kokonaisuudistuksia jatketaan Ruoveden S-marketissa, Kaurasmaen ja Osmonmäen Saleissa sekä Kolmenkulman ja Pirkkalan ABC-liikennemyymälöissä. Sähköautojen latausverkoston laajentamista jatketaan. Investointien rahoitus hoidetaan tulorahoituksella, kertyneillä kassavaroilla, nostettavilla pankkilainoilla tai leasing-rahoituksella.

MEILLÄ OLI POKKAA JA SYDÄNTÄ

UUDISTUIMME POKALLA JA SYDÄMELLÄ

PILOTTIKOKEILU TOI ARKEEN PIZZAA JA KOTIRUOKAA

Avasimme Akaa-Toijalan ABC:lle Suomen ABC-liikennemyymälöiden ensimmäisen Pizza & Buffan! Pizzatarjoama, monipuolinen salaattibuffet, maukas kotiruokalounas ja iloinen jälkkärisirkus tekevät arjesta herkullisemman. Kokit valmistavat pizzoja myös asiakkaiden toiveiden mukaan, joten aina voi pyytää omaa lempipizzaa. Ravintola on sijaintinsa vuoksi erityisen kätevä paikka poiketa kolmostieltä, mutta myös viihtyisä illanviettopaikka paikallisille. Ravintola-pilotista kerätyt kokemukset näyttävät, yleistyykö ravintolakonseptien yhdistäminen liikennemyymälään muuallakin Suomessa.

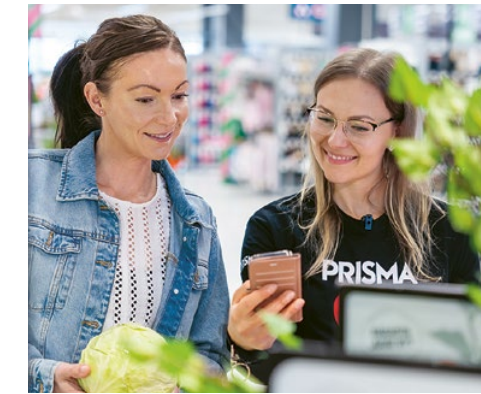
PRISMOISSA TAPAHTUI: MONET UUDISTUKSET ETENIVÄT

Aloitamme sekä Valkeakosken Prisman rakentamisen että Kalevan Prisma-keskuksen, tuttavallisemmin Risman, uudistuksen ensimmäisen vaiheen todennäköisesti vuoden 2024 aikana. Molemmissa projekteissa suunnitteluvaihe ja kaavoitus etenivät hienosti vuoden 2022 aikana, ja hyvin suunniteltuhan on puoliksi tehty! Ylöjärven Prisma-hanke edistyi vuoden 2022 aikana niin hyvin, että rakentaminen alkoi helmikuussa 2023, ja tavoitteena on, että asiakkaat pääsevät uuteen Prismaan ostoksille syksyllä 2024.

SALE-PYÖRÄT KULKIVAT VAUHDISSA MUKANA

Suomen ensimmäistä Sale-pyörä-päivää vietettiin näyttävien menoin vappuaattona Jugendtorilla, Commercen talon edustalla. Päivä oli täynnä musiikkia, ilmapalloja, hupailua, kikkatikkaita, onnenpyörää ja riemua. Motoriikka-Miikka taituroi Sale-pyörillä ja Glitternistien glitter-meikkaus toi säihkettä kävijöille. Päivä oli menestys ja kävijöitä oli huima määrä! Sale-pyörä-verkostoon kuului 2022 yhteensä noin 700 pyörää ja 95 asemaa keskustassa, Härmälässä, Kaupissa, Hakametsässä ja Hervannassa.

INSPIRAATIOTA OSTOSLISTAAN

Toivotimme helpomman ja herkullisemman arjen tervetulleeksi S-ravinto-verkkopalvelun avulla. Tavoitteena oli tehdä asiakkaidemme ruokaostosten suunnittelusta ja kaupassakäynnistä helpompaa sekä tuoda arjen aterioihin suunnitelmallisuutta ja inspiraatiota. Eksyminen on vaikeampaa, sillä reaaliaikaisen myymäläkartaopastuksen avulla asiakkaat löytävät oikeiden tuotteiden luo helposti. Pirkkalan Prisman verkkopalvelukokeilu onnistui ja palvelu jatkaa edelleen toimintaansa kauppareissujen pelastajana. Tällä hetkellä S-ravinnon avulla ostoskoriaan suunnittelee yli 600 asiakastamme!

Yhteystiedot

Pirkanmaan Osuuskauppa
Lempääläntie 21
PL 130
33101 Tampere

puh. 010 767 0010
www.pirkanmaanosuuskauppa.fi

Pirkanmaan Osuuskauppa somessa

- [pirkanmaanosuuskauppa](https://www.facebook.com/pirkanmaanosuuskauppa)
- [@pirkanmaanosuuskauppa](https://www.instagram.com/@pirkanmaanosuuskauppa)
- [@OmassaKaupassa](https://twitter.com/@OmassaKaupassa)
- [Pirkanmaan Osuuskauppa](https://www.linkedin.com/company/Pirkanmaan%20Osuuskauppa)

#pirkanmaanosuuskauppa
#omassakaupassa
#pokkaajasydäntä

